
Klima – og bærekraftsrisiko

Rapportering på «Task Force on Climate Related Financial Disclosure» (TCFD)

Styring	Strategi	Risikostyring	Mål
Beskriv virksomhetens styring av klimarelaterte risikoer og muligheter.	Beskriv faktisk og potensiell påvirkning av klimarelatert risiko og muligheter på virksomhetens operasjoner, strategi og finansiell planlegging.	Beskriv hvordan virksomheten identifiserer, vurderer og håndterer klimarelatert risiko.	Beskriv beregninger og mål som brukes for å vurdere og håndtere relevante klimarelaterte risiko og muligheter.

<p>a) Styrets innsikt i klimarelaterte risikoer og muligheter:</p> <p>Styrets rolle: - Styret har deltagende rolle og innsikt i klima- og bærekraftsrisiko. Se bærekraftspolicy under «Bærekraft» på våre nettsider for utdypende forklaring om styrets rolle.</p> <p>Styret har: - Godkjent bærekraftsstrategien - Godkjent klimamål og tiltak i strategien - Godkjent struktur for årlig revidering av bærekraftsstrategi (inkludert klimamål), samt struktur for rapportering på bærekraft og klima</p> <p>Klima- og bærekraftsrisiko har vært tema på to styremøter. Styret har fått innsikt i: - TCFD-rammeverket - Klimascenarier bygget på Network for Greening the Financial System, og overordnede implikasjoner av disse - Beskrivelse av hvordan scenarioanalyser vil bli utført i alliansen for bedre håndtering av klimarisiko blant kunder - Situasjonsanalyse på bærekraft og klima – muligheter og risikoer</p>	<p>a) Hvilke klimarelaterte risikoer og muligheter virksomheten har identifisert på kort, medium og lang sikt:</p> <p>Konsernet har i 2020 vurdert bærekraftsrisikoer og -muligheter som del av strategiarbeidet. Vi har identifisert at banken kan være utsatt for klimarisiko hovedsakelig gjennom utlån til bedriftsmarkedet. Banken har bærekraftsrisiko, men også store muligheter for positiv påvirkning, innen eiendom (både prosjekter og utleie) der banken har pant i fast eiendom. Banken trenger bedre data for å få et bedre bilde av både klimarisiko og -muligheter, med særlig fokus på hvor energieffektive og klimautsatte næringsbyggene i utlånsporteføljen er.</p> <p>Fysisk klimarisiko kan slå inn primært på lang sikt (hovedsakelig 10+ år). Som eksempel nevnes her næringsseidommer eller boliger som er lokalisert på steder med økt risiko for regnflom, skred eller stormflo.</p> <p>På middels til lang sikt kan banken få økt kredittisiko som følge av at reutleierisiko for eiendommene er økende. Eksempel: låntager leier ut et bygg av svak teknisk kvalitet som ikke tilfredsstillende bærekrafts- og klimakrav i fremtidens leiemarked. Hvis låntager da ikke har avsatt tilstrekkelige midler til å oppgradere bygget slik at det tilfredsstillende nye leietageres krav vil bygget kunne bli stående ubrukt og bankens pantesikkerhet være vesentlig svekket.</p> <p>Vår utlånsportefølje har et relativt lavt CO₂-avtrykk. De estimerte utslippene er størst i segmentene industri, transport og eiendom prosjekt, og utslippintensitet er høyest i de to førstnevnte. Imidlertid er banken relativt sett undereksponert i utlån til industri og transport sammenlignet med bankens totale prosentandel av norske utlån. Det foreligger en relativ overeksponering mot eiendom prosjekt samt bygg & anlegg, som begge har utslipps- og overgangsrisiko, men på den annen side foreligger det også</p>	<p>a) Virksomhetens prosess for å identifisere og vurdere klimarelatert risiko:</p> <p>På overordnet nivå og operasjonell risiko: Egne arbeidsgrupper identifiserer og systematiserer potensielle bærekrafts- og klimarisikoer for hvert av konsernets sentrale virksomhetsområder (personmarked, bedriftsmarked, finans, regnskapstjenester, eiendomsmeistring, og intern drift).</p> <p>I utlånsporteføljen: Leder for risikostyring og leder for bærekraft har gjort en overordnet risikoanalyse av fysisk klimarisiko og overgangsrisiko for bransjene i vår utlånsportefølje, etter tosifret NACE-kode. Dette har gitt oss en foreløpig oversikt over klimarisiko. I dette arbeidet ble både fysisk klimarisiko og overgangsrisiko vurdert. Innen overgangsrisiko vurderes politisk og juridisk risiko, omdømmerisiko, markedsrisiko og klimadrevet teknologisk innovasjon. Vi kommer frem til klimarisiko ved å vurdere sannsynlighet, sårbarhet og eksponering.</p> <p>Kunderådgivere er involvert i risikoanalysene nevnt over. Ved dette opparbeides kunnskap om temaet for ansatte som møter kundene i sitt daglige arbeid, samtidig som de bidrar med førstehåndskunnskap om kunden inn i analysen.</p> <p>SpareBank1-alliansen vurderer både interne og eksterne løsninger for moduler som hjelper rådgivere med å vurdere et låns bærekraftsrisiko. Bankens bærekraftsleder har vært ledende i dette arbeidet.</p> <p>På kundenivå: En mer systematisk tilnærming til dialog med kundene både i personmarked og bedriftsmarked om klima- og bærekraftsrisiko og -muligheter er påbegynt.</p> <p>Nye produkter/tjenester: ESG-forhold, der klima er en viktig faktor før lansering av nye produkter, prosesser og</p>	<p>a) Mål og metoder virksomheten bruker for å vurdere klimarelaterte risikoer og muligheter, i tråd med strategi og risikohåndteringsprosesser:</p> <p>For fullstendig oversikt over våre mål og tiltak innen klimarisiko, se vår bærekraftspolicy.</p> <p>Virksomheten har som mål å redusere klimagassutslipp pr enhet verdiskaping fra driften til konsernet med 7 %/år fra 2020-nivå, og gjøre tilvarende for utlånsporteføljen, i tråd med det vitenskapsbaserte 1.5-gradersmålet i Paris-avtalen. Vi er avhengig av innsatsfaktorer som inntil videre ikke har null utslipp. Gjenværende utslipp fra driften, samt eventuell differanse mellom oppnådde reduksjoner i låneporteføljen og målsetningen for det gjeldende året, kompenseres ved å kjøpe klimakvoter av høy kvalitet, eller hvis mulig investere tilsvarende beløp i lokale klimaprojekter.</p> <p>Konsernet bruker miljøledelses-systemet Miljøfyrtårn, og er sertifisert under bank- og finanskriteriene. Se årsrapport, kapittel "Bærekraft", underkapittel "Rammeverk vi følger" for detaljer. Bankens offentliggjør estimerte utslipp fra driftsutlånsportefølje (scope 3) i denne årsrapporten, men understreker at estimatet er basert på aggregerte sektortall for Norge, ikke spesifikke data får våre lånekunder.</p> <p>I situasjonsanalyse for bærekraftsstrategi, samt i risikovurdering av utvalgte lånesaker, har konsernet brukt klimascenarioanalyser på bransjenivå utviklet av Cicero senter for klimaforskning som del av prosjektet Sustainable Edge, som konsernet har deltatt i gjennom SamSpar. Analysen er på tosifret NACE-kodenivå.</p> <p>Konsernet har signert FNs prinsipper for ansvarlig bankdrift og det er gjennomført en påvirkningsanalyse. Den viser at vår mest vesentlige påvirkning er innenfor klima, ressursikkerhet og avfall. I 2021 vil det sikres at</p>
--	---	--	---

	<p>relativ overeksponering mot eiendomsdrift, som har svært lave direkte utslipp. Banken har ikke direkte utlånseksponering mot fossil energiproduksjon.</p> <p>Banken er på kort og middels lang sikt eksponert mot overgangsrisiko knyttet til elektrifisering og overgang til nullutslippsdrift i flere bransjer banken ikke har stor eksponering mot hver for seg, men som samlet utgjør en viktig andel av utlånsporteføljen: bygg og anlegg, transport, driftsselskaper og landbruk. Her kan det også være forretningsmuligheter innen finansiering. Vi ser også potensiale for økt etterspørsel etter grønne lån, og ESG i kapitalforvaltning.</p>	<p>tjenester er implementert i policy for nye og endrede produkter, løsninger og prosesser. I rutinen er det obligatorisk med vurdering av forhold knyttet til ESG. Dette gjelder både for egenutviklede produkter, og produkter som banken mottar fra SpareBank1 Utvikling.</p>	<p>resultatene av analysen er i tråd med mål og tiltak i bærekraftsstrategien.</p>
--	---	--	--

Styring	Strategi	Risikostyring	Mål
<p>b) Ledelsens rolle i vurderingen og håndteringen av klimarelatert risiko og muligheter:</p> <p>Ansvar for å innarbeide bærekrafts- og klimarisikoer i konsernets totale risikostyring ligger hos leder for bærekraft, i samarbeid med leder for risikostyring.</p> <p>Konsernledelsen har satt de overordnede ambisjonene og er tett på arbeidet. De har behandlet temaet på flere møter i 2020. Klima- og bærekraftsrisiko vært en viktig del i behandlingen av bærekraftsstrategien.</p> <p>Alle styresakene er forhåndsbehandlet av konsernledelsen.</p>	<p>b) Hvilken påvirkning har klimarelatert risiko og muligheter på virksomhetens drift, strategi og finansiell planlegging:</p> <p>Ett av konsernets bærekraftsmål er nr 13: Stoppe klimaendringene. Arbeidet er forankret i bærekraftsstrategi, bærekraftspolicy, kredittpolicy, og retningslinjer for distribusjon av verdipapirfond.</p> <p>Vi har signert FNs prinsipper for ansvarlig bankvirksomhet, og bærekraftsstrategien inkluderer bl.a. tiltak for å hjelpe personmarkeds- og bedriftskunder i klimaomstillingen, både gjennom reduksjon av utslipp og klimatilpasning.</p> <p>SpareBank 1 BV følger sammen med bransjen opp anbefalingene i Veikart for grønn konkurransekraft i finansnæringen, lansert i juni 2018. Konsernet har som mål å innfri målene i veikartet i denne strategiperioden (2021-2023) selv om målene i veikartet skal nås innen 2030.</p>	<p>b) Virksomhetens prosesser for å håndtere klimarelatert risiko:</p> <p>Bedriftsmarkedsdivisjonen har i samarbeid med leder for bærekraft sett på hvilke bransjer som er mest CO2-intensive. Denne oversikten blir brukt for å se hvilke bransjer som vil gjennomgå de største endringene i tiden fremover og hvor det antas å være størst omstillingsrisiko.</p> <p>Næringsbygg som er Svanemerket eller BREEAM-sertifisert («Paris-proof») kan få bedre lånevilkår. Banken tilbyr grønne boliglån. Begge disse tiltakene ventes på sikt å bidra til å redusere klimarisiko i de gjeldende utlånsporteføljene.</p> <p>Operasjonell risiko: Banken er Miljøfyrtårn-sertifisert etter bransjeregulering for bank og finans, og det utarbeides klimaregnskap. Banken opplever å ha kontroll på den operasjonelle risikoen knyttet til klima.</p>	<p>b) Rapporter på scope 1, scope 2, og, dersom relevant, scope 3 klimagassutslipp (GHG), og relatert risiko:</p> <p>For klimaregnskap for Scope 1-3, unntatt utslipp hos våre leverandører, fra utlån, og fra fondsporteføljen: Se vedlegget «Energi- og klimaregnskap» i årsrapporten.</p> <p>For scope 3, utlånsporteføljen til bedriftsmarkedet, er det gjort en foreløpig beregning, se vedlegget «Bransjevis beregning av karbonrelatert kreditteksponering» i årsrapporten.</p> <p>SpareBank1 BV har ikke egen ege fondsforvaltning, men viderefremidler fond fra andre leverandører er det foreløpig ikke gjort en beregning av utslipp i fondsporteføljen. Når det gjelder øvrige leverandører håndteres en stor del av leverandørkjeden sentralt i SpareBank1 Utvikling og leverandører utover dette ansees ikke å være av vesentlig karakter.</p>
Styring	Strategi	Risikostyring	Mål
	<p>c) Ulike scenariers potensielle påvirkning på virksomhetens drift, strategi og finansiell planlegging, inkludert et 2°C-scenario:</p> <p>Arbeidet med scenario-analyser er påbegynt. Vi har så langt bygget på enkle scenarier fra Network for Greening the Financial System (se figur under);</p> <p>«Scenario Ordnet»: med jevnt høy omstillingsrisiko og lav fysisk klimarisiko,</p> <p>«Scenario Uordnet»: med brå omstilling</p> <p>«Scenario Varm verden»: med lav omstillingsrisiko og høy fysisk klimarisiko</p> <p>Banken initierte en felles læringsprosess for TCFD-implementering i SpareBank 1-alliansen. Felles klimascenarier vil utarbeides i 2021.</p>	<p>c) Hvordan er prosesser for å identifisere, vurdere og håndtere klimarelatert risiko integrert i virksomhetens overordnede risikostyring:</p> <p>Bærekraft, og klimarisiko mer spesifikt, er en egen konsernsatsing i virksomhetens overordnede strategi 2021-23, noe som også reflekteres i etablering av en egen bærekraftspolicy. Bærekraft og klima er også integrert i bankens kredittpolicy, og retningslinjene for distribusjon av verdipapirfond.</p> <p>Ansvar for å innarbeide bærekrafts- og klimarisiko i konsernets operasjonelle drift og helhetlige risikostyring ligger hos leder for bærekraft, i samarbeid med leder for risikostyring.</p> <p>Klima er integrert i årlig vurdering av bærekraftsrisiko.</p>	<p>c) Hvilke mål bruker virksomheten for å håndtere klimarelatert risiko og muligheter, samt måloppnåelse:</p> <p>Utlånsporteføljens klimagassutslipp estimeres, og i 2021 vil det kartlegges bransjer og enkeltkunder med størst utslipp. Banken differensierer prising på boliglån basert på energieffektivitet. Aktiviteter med særlig høy risiko for miljøskade, inkludert klimarisiko, vil ikke få innvilget lån.</p> <p>I tråd med bank- og finanskriteriene til Miljøfyrtårn evalueres mål, tiltak og eksklusjoner årlig.</p> <p>Som del av bærekraftstrategien vil det etableres et mål for inntekter fra lavkarbonprodukter og – tjenester og taksonomiandel av kreditt innenfor</p>

	<p>Bankens markedsområde har totalt sett relativt lav fysisk klimarisiko i internasjonal sammenheng.</p> <p>Analyseresultatene viser at en;</p> <ul style="list-style-type: none"> - på kort sikt har omstillingsrisiko innenfor segmenter som bruker fossile kjøretøy (maskiner) - på kort- og mellomlang sikt har begrenset fysisk klimarisiko. - på mellomlang sikt har omstillingsrisiko knyttet til teknologiutvikling og markedsendring (f.eks. om lokaler tilfredsstillende miljøkrav eller om man har penger til å oppgradere iht. miljøkrav) - på lang sikt har noe større fysisk klimarisiko (særlig utlån til eiendomsutleieprosjekter). 	<p>Det oppleves derfor at prosesser for å identifisere, vurdere og håndtere klimarelatert risiko er godt integrert i virksomhetens overordnede risikostyring, men vil fortsette å ha fokus på dette fremover. Vi anser området som viktig i vår risikostyring, og har derfor stor oppmerksomhet rettet mot temaet.</p>	<p>personmarkedet og bedriftsmarkedet.</p> <p>Klima – og bærekraftsrisiko vil være et sentralt tema på flere i plan for kompetansebygging i konsernet.</p>
--	---	--	--

Scenarioanalyse

BRANSJER SCENARIOER	EIENDOM PROSJEKT	EIENDOM UMLEIE	BRANSJER SOM BRUKER FOSSILE KJØRETØY I DAG (TRANSPORT, BYGG & ANLEGG, DRIFTSSELSKAP)
ORDNET	<p>Høyere karbonpris/kostnad for utslipp. Forventninger om omstilling til kun fornybar energi i nye bygningsstandarder.</p> <p>Krav til livssyklusstanke i byggeprosessen øker kostnadene.</p>	<p>Høyere krav i bygningsbransjen gir dyrere hus. Høyere pris gir potensielt færre kunder.</p> <p>Endrede preferanser fra forbruker gir økte vedlikeholdskostnader.</p> <p>Krav til eldre bygninger om rehabilitering gir økte kostnader.</p>	<p>Høyere karbonpris/kostnad for utslipp. Høyere krav i ulike bransjer fører til ekskludering eller høyere pris. F.eks. krav om nullutslippdrift på byggeplasser.</p> <p>Endrede preferanser fra forbruker gir økt press på omstilling til energieffektivitet og elektrifisering</p>
UORDNET	<p>Galopperende kostnader for utslipp (karbonpris) på f.eks. material etter 2030. Krav til nye typer teknologi/materialer i bygningen medfører økte kostnader.</p> <p>Sterke virkemidler fra myndighetene tas i bruk for å snu utviklingen som man ikke klarer å innfri eller til en meget høy pris.</p> <p>Omdømmerisiko hvis man ikke tilpasser seg regulatoriske krav.</p> <p>Erstatningskrav pga. miljøpåvirkning.</p>	<p>Sterke virkemidler fra myndighetene tas i bruk for å snu utviklingen, bransjen klarer ikke innfri eller prisen blir svært høy.</p> <p>Endrede preferanser fra forbruker pga. myndighetenes krav kan gi bortfall av kundegrupper.</p> <p>Forbud mot bruk av tekniske løsninger f.eks. fyring, materialer etc. medfører økte kostnader.</p> <p>Omdømmerisiko hvis man ikke tilpasser seg regulatoriske krav.</p>	<p>Sterke virkemidler, bransjen klarer ikke innfri eller prisen blir svært høy.</p> <p>Endrede preferanser hos forbruker, pga. myndighetenes krav eller klima, kan gi bortfall av kundegrupper.</p>
VARME VERDEN	<p>Ekstremvær gjør utbygging vanskeligere og mer usikkert. Samt stiller høyere krav som igjen fører til høyere kostnader.</p> <p>Sterke klimaendringer, grunnlaget for aktiviteter bortfaller. Ingen snø til bakker eller langrennsløyper.</p> <p>Begrensninger i reiseaktiviteten eller hindringer pga. belastning på infrastrukturen.</p>	<p>Ekstremvær gjør utbygging vanskeligere, noe som gir færre utleieobjekter.</p> <p>Sterke klimaendringer, grunnlaget for aktiviteten bortfaller. Ingen snø til bakker eller langrennsløyper.</p> <p>Begrensninger i reiseaktiviteten eller hindringer pga. belastning på infrastrukturen.</p> <p>Vedlikeholdskostnader øker kraftig pga. ekstremvær.</p>	<p>Ekstremvær kan skade veier, ladeinfrastruktur, og hindre supplykjeder for komponenter til kjøretøy.</p> <p>Naturskade kan øke oppdragsmengde for maskinentreprenører.</p>